

۱- تبدیل دماهای زیر را انجام دهید.

θ
 $۲۷^{\circ}\text{C} = \dots\dots\dots\text{K}$

$T = \theta + ۲۷۳$
 $T = ۲۷ + ۲۷۳ = ۳۰۰\text{K}$

T
 $۳۵\text{K} = \dots\dots\dots^{\circ}\text{C}$

$T = \theta + ۲۷۳$
 $۳۵ = \theta + ۲۷۳$
 $\theta = ۷^{\circ}\text{C}$

θ
 $-۲۶۹^{\circ}\text{C} = \dots\dots\dots\text{K}$

$T = \theta + ۲۷۳$
 $T = -۲۶۹ + ۲۷۳ = +۴\text{K}$

F
 $۹۵^{\circ}\text{F} = \dots\dots\dots^{\circ}\text{C}$

$F = \frac{9}{5}\theta + ۳۲$
 $۹۵ = \frac{9}{5}\theta + ۳۲$
 $\frac{۶۳}{۵} = \frac{9}{5}\theta \rightarrow \theta = ۷^{\circ}\text{C}$

F
 $۱۷۶^{\circ}\text{F} = \dots\dots\dots\text{K}$

$F = \frac{9}{5}\theta + ۳۲ \rightarrow ۱۷۶ = \frac{9}{5}\theta + ۳۲ \rightarrow \frac{۱۴۴}{5} = \frac{9}{5}\theta \rightarrow \theta = ۱۶^{\circ}\text{C}$

$T = \theta + ۲۷۳ = ۱۶ + ۲۷۳ = ۲۸۹\text{K}$

T
 $۲۹۸\text{K} = \dots\dots\dots^{\circ}\text{F}$

$T = \theta + ۲۷۳ \rightarrow ۲۹۸ = \theta + ۲۷۳ \rightarrow \theta = ۲۵^{\circ}\text{C}$

$F = \frac{9}{5}\theta + ۳۲ \rightarrow F = \frac{9}{5} \times ۲۵ + ۳۲ = ۷۷^{\circ}\text{F}$

گرما

$$\Delta F = 90$$

۲- اگر دمای جسمی ۹۰ درجه ی فارنهایت افزایش یابد:

$$\Delta F = \frac{9}{5} \Delta \theta \rightarrow 90 = \frac{9}{5} \Delta \theta$$

الف) دمای جسم چند درجه ی سلسیوس افزایش پیدا می کند؟
 $\Delta \theta = 50^\circ C$

$$\Delta T = \Delta \theta = 50^\circ C$$

ب) دمای جسم چند کلون افزایش پیدا می کند؟

$$\Delta F = 145$$

۳- دمای جسمی را ۴۵ درجه ی فارنهایت افزایش می دهیم. دمای این جسم چند کلون افزایش یافته

$$\Delta F = \frac{9}{5} \Delta \theta \rightarrow 145 = \frac{9}{5} \Delta \theta \rightarrow \Delta \theta = 25$$

است؟

۳۱۸ (۴)

۲۹۸ (۳)

۴۵ (۲)

۲۵ (۱) ✓

$$\Delta T = \Delta \theta = 25$$

۴- طول یک میله ی فلزی در دمای صفر درجه ی سلسیوس برابر 40 cm است. اگر دمای این

میله را ۱۰۰ درجه ی سلسیوس افزایش دهیم: $(\alpha_{\text{فلز}} = 2 \times 10^{-4} \frac{1}{K})$

$$\Delta L = L_1 \alpha \Delta \theta$$

الف) طول این میله چقدر تغییر می کند؟

$$\Delta L = 100 \times 2 \times 10^{-4} \times 100 = 8 \text{ cm}$$

$$L_2 = L_1 + \Delta L = 100 + 8 = 108 \text{ cm}$$

ب) طول این میله چقدر می شود؟

۵- دمای میله ای از جنس آلومینیوم را از $100^\circ C$ به $120^\circ C$ می رسانیم. اگر طول اولیه ی میله برابر

500 m باشد تغییر طول میله را محاسبه کنید. $(\alpha_{\text{آلومینیوم}} = 25 \times 10^{-6} \frac{1}{K})$

$$\Delta L = L_1 \alpha \Delta \theta = 500 \times 25 \times 10^{-6} \times 20 = 0.25 \text{ m}$$

 L_1

۶- طول ریل های راه آهن در دمای -10°C ، 2000 سانتی متر است. اگر دما در طی سال حداکثر به 40°C برسد، حداقل فاصله ی بین دو ریل مجاور چند سانتی متر انتخاب گردد تا دو ریل بر هم فشار وارد

$$\left. \begin{array}{l} \theta_1 = -10^\circ\text{C} \\ \theta_2 = 40^\circ\text{C} \end{array} \right\} \Delta\theta = 40 - (-10) = 50^\circ\text{C}$$

نکنند؟ $(\alpha_{\text{آهن}} = 12 \times 10^{-6} \frac{1}{\text{K}})$

۰.۲۴ (۴)

۲.۴ (۳)

۰.۱۲ (۲)

۱.۲ (۱) ✓

$$\Delta L = L_1 \alpha \Delta\theta = 2000 \times 12 \times 10^{-6} \times 50 = 1.2 \text{ cm}$$

 $\Delta\theta = 10$ L_1

۷- میله ای به طول 40 cm از جنس مس را از دمای 20°C به 100°C می‌رسانیم و طول میله

$$\Delta L = L_2 - L_1 = 45.5 - 40 = 5.5 \text{ cm}$$

$40/5 \text{ cm}$ می‌شود. ضریب انبساط طولی مس چقدر است؟

$$\Delta L = L_1 \alpha \Delta\theta \rightarrow 5.5 = 40 \alpha \times 10 \rightarrow \alpha = \frac{1}{1400}$$

 F_1 L_1

۸- طول یک میله ی فولادی برابر 500 متر و دمای آن 30°F است. اگر دمای این لوله را به

48°F برسانیم، طول میله چقدر افزایش پیدا کرده است؟ $(\alpha_{\text{فولاد}} = 1.3 \times 10^{-5} \frac{1}{\text{K}})$

$$\Delta F = F_2 - F_1 = 48 - 30 = 18 \quad \Delta F = \frac{9}{5} \Delta\theta \rightarrow 18 = \frac{9}{5} \Delta\theta \rightarrow \Delta\theta = 10$$

$$\Delta L = L_1 \alpha \Delta\theta = 500 \times 1.3 \times 10^{-5} \times 10 = 0.065 \text{ m}$$

گرما

L_1 F_1

۹- طول یک پل معلق در دمای -58°F برابر 1158m است. این پل از نوعی فولاد با

F_2
ساخته شده است. اگر دمای پل به 122°F برسد، تغییر طول پل تقریباً

چند متر است؟ (کنکور تجربی دی ۱۴۰۱)

۰.۹۸ (۴)   ۰.۹۶ (۳)   ۱.۲ (۲)   ۱.۵ (۱) ✓

$$\Delta F = F_2 - F_1 = 122 - (-58) = 180 \xrightarrow{\Delta F = \frac{9}{5} \Delta \theta} 180 = \frac{9}{5} \Delta \theta \rightarrow \Delta \theta = 100$$

$$\Delta L = L_1 \alpha \Delta \theta = 1158 \times 1.3 \times 10^{-5} \times 100 \approx 1.5$$

۱۰- دمای میله ای فلزی به ضریب انبساط طولی $2 \times 10^{-5} \frac{1}{K}$ را چند کلون افزایش دهیم تا افزایش $\Delta T = ?$

طول آن، $\frac{1}{500}$ طول اولیه شود؟

$$\Delta L = L_1 \alpha \Delta \theta$$

$$\frac{1}{500} L_1 = L_1 \times 2 \times 10^{-5} \times \Delta \theta \rightarrow \Delta \theta = 100$$

$$\Delta L = \frac{1}{500} L_1$$

۱۱- مساحت یک صفحه‌ی فلزی در دمای صفر درجه‌ی سلسیوس برابر 400cm^2 است. اگر دمای این

صفحه را 100 درجه‌ی سلسیوس افزایش دهیم: $(\alpha_{\text{فلز}} = 2 \times 10^{-4} \frac{1}{K})$

$$\Delta A = A_1 \alpha \Delta \theta = 400 \times 2 \times 10^{-4} \times 100 = 14\text{cm}^2$$

الف) مساحت این صفحه چقدر تغییر می کند؟

$$A_2 = A_1 + \Delta A = 400 + 14 = 414\text{cm}^2$$

ب) مساحت این صفحه چقدر می شود؟

$$A_1 = 50 \times 80 = 4000 \text{ cm}^2$$

گرما

۱۲- ابعاد یک ورقه‌ی نازک فولادی در دمای 20°C برابر $50 \text{ cm} \times 80 \text{ cm}$ می‌باشد. اگر دمای این ورقه را به 70°C برسانیم، مساحت آن چقدر افزایش پیدا می‌کند؟ ($\alpha_{\text{فولاد}} = 11.5 \times 10^{-6} \frac{1}{\text{K}}$) θ_1 θ_2

$$\left. \begin{aligned} A_1 &= 4000 \text{ cm}^2 \\ \Delta\theta &= 50^\circ\text{C} \end{aligned} \right\}$$

$$\Delta A = A_1 \alpha \Delta\theta = 4000 \times 11.5 \times 10^{-6} \times 50 = 2.5 \text{ cm}^2$$

L_1

۱۳- درون صفحه‌ای از جنس مس، حفره‌ای به قطر $d = 20 \text{ cm}$ ایجاد کرده ایم. اگر دمای ورقه را بطور یکنواخت 100°C افزایش دهیم: ($\alpha_{\text{مس}} = 17 \times 10^{-6} \frac{1}{\text{K}}$ و $\pi = 3$) $\Delta\theta$

$$\Delta L = L_1 \alpha \Delta\theta = 20 \times 17 \times 10^{-6} \times 100 = 0.034 \text{ cm}$$

(الف) قطر حفره چند سانتی متر زیاد می‌شود؟

(ب) افزایش مساحت حفره چند سانتی متر مربع است؟

$$\left. \begin{aligned} d = 20 \text{ cm} \rightarrow r = 10 \text{ cm} \\ \pi = 3 \end{aligned} \right\} A = \pi r^2 = 3 \times (10)^2 = 300 \text{ cm}^2$$

$$\Delta A = A_1 \alpha \Delta\theta = 300 \times 17 \times 10^{-6} \times 100 = 0.51 \text{ cm}^2$$

α

۱۴- ضریب انبساط طولی آلومینیوم $2/3 \times 10^{-5} \frac{1}{\text{K}}$ است و روی یک ورقه‌ی تخت آلومینیومی، حفره‌ای دایره‌ای شکل ایجاد کرده ایم که مساحت آن در دمای صفر درجه‌ی سلسیوس 50 cm^2 است. اگر دمای ورقه را به آرامی به 80°C درجه‌ی سلسیوس برسانیم، مساحت حفره چند سانتی متر مربع می‌شود؟ $\Delta\theta = 80$

(کنکور تجربی ۱۳۹۸)

۵۰/۱۸۴ (۴) ✓   ۵۰/۰۹۲ (۳)   ۴۹/۹۰۸ (۲)   ۴۹/۸۱۶ (۱)

$$\Delta A = A_1 \alpha \Delta\theta = 50 \times 2/3 \times 10^{-5} \times 80 = 0.184 \text{ cm}^2$$

$$A_2 = A_1 + \Delta A = 50 + 0.184 = 50.184 \text{ cm}^2$$

گرما

θ_2

r

θ_1

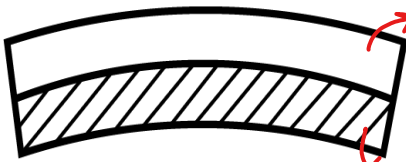
۱۵- شعاع یک کره ی فلزی توپر در دمای 0°C برابر 10 cm است. مساحت این کره در دمای 20°C به چند سانتی متر مربع می رسد؟ ($\alpha = 5 \times 10^{-5} \frac{1}{\text{K}}$ و $\pi = 3$)

$$\Delta\theta = 20$$

$$r = 10\text{ cm} \quad \pi = 3 \quad A_{\text{کره}} = 4\pi r^2 = 4 \times 3 \times 100 = 1200\text{ cm}^2$$

$$\Delta A = A_1 \gamma \alpha \Delta\theta = 1200 \times 2 \times 5 \times 10^{-5} \times 20 = 214\text{ cm}^2$$
$$A_2 = A_1 + \Delta A = 1200 + 214 = 1414\text{ cm}^2$$

۱۶- ضریب انبساط طولی دو فلز به ترتیب برابر با $\alpha_1 = 2.5 \times 10^{-5} \frac{1}{\text{K}}$ و $\alpha_2 = 1.8 \times 10^{-5} \frac{1}{\text{K}}$ است. اگر طول یکسانی از این دو فلز را به یکدیگر چسبانده و دمای آن ها را افزایش دهیم، مطابق شکل زیر خم شود. اگر از فلز بالایی ورقه ای به مساحت 40 cm^2 بسازیم، با افزایش دمای 100°C ، مساحت ورقه چند cm^2 خواهد شد؟

$\alpha = 2.5 \times 10^{-5}$
 $\alpha = 1.8 \times 10^{-5}$

$$\Delta A = A_1 \gamma \alpha \Delta\theta \quad 40 \cdot 1 \quad (1)$$

$$\Delta A = 40 \times 2 \times 2.5 \times 10^{-5} \times 100 = 0.12\text{ cm}^2 \quad 40 \cdot 0.12 \quad (2)$$

$$A_2 = A_1 + \Delta A = 40 + 0.12 = 40.12\text{ cm}^2 \quad 40 \cdot 12 \quad (3) \checkmark$$

$$40 \cdot 1244 \quad (4)$$

با افزایش دمای دو میله هم اندازه میله ای که α بیشتری دارد بیشتر بزرگ میسه!

$$\Delta A = \lambda \times 10^{-3} A_1$$

۱۷- اگر دمای یک صفحه ی فلزی را 400°C افزایش دهیم به مساحت آن 0.008 مساحت اولیه اضافه می شود. ضریب انبساط طولی فلز را بیابید.

$$\Delta\theta = 400$$

$$\Delta A = A_1 \gamma \alpha \Delta\theta$$

$$\lambda \times 10^{-3} A_1 = A_1 \times 2 \times \alpha \times 400 \rightarrow \alpha = 10^{-5} \frac{1}{\text{K}}$$

گرما

$$\Delta A = 10^{-3} A_1$$

$$\theta_2 = ?$$

$$\theta_1$$

۱۸- دمای یک صفحه ی آهنی 20°C است. در چه دمایی مساحت این صفحه به اندازه 0.001 مساحت

اولیه افزایش می یابد؟ ($\alpha = 10^{-5} \frac{1}{\text{K}}$)

$$\Delta A = A_1 \alpha \Delta \theta$$

$$10^{-3} A_1 = A_1 \alpha \Delta \theta \rightarrow \Delta \theta = 50$$

$$\theta_2 - 20 = 50 \rightarrow \theta_2 = 70^\circ\text{C}$$

$$\Delta T = \Delta \theta = 50$$

$$A_1$$

۱۹- مساحت یک ورقه ی سربی 2500 cm^2 می باشد. اگر دمای ورقه را 50 کلوین افزایش دهیم

مساحت ورقه چند سانتی متر مربع افزایش می یابد؟ ($\alpha = 29 \times 10^{-6} \frac{1}{\text{K}}$)

$$\Delta A = A_1 \alpha \Delta \theta$$

$$\Delta A = 2500 \times 29 \times 10^{-6} \times 50 = 3.625 \text{ cm}^2$$

$$\Delta \theta = 50$$

$$V_1$$

۲۰- دمای یک میله ی آهنی به حجم 200 cm^3 را از 20°C به 70°C می رسانیم:

(الف) حجم میله چند سانتی متر مکعب افزایش می یابد؟ (ضریب انبساط طولی آهن $12 \times 10^{-6} \frac{1}{\text{K}}$ است)

$$\Delta V = V_1 \alpha \Delta \theta = 200 \times 12 \times 10^{-6} \times 50 = 0.12 \text{ cm}^3$$

(ب) حجم میله چند سانتی متر مکعب می شود؟

$$V_2 = V_1 + \Delta V = 200 + 0.12 = 200.12 \text{ cm}^3$$

$$\Delta \theta = 200$$

$$r$$

۲۱- دمای یک کره ی مسی به شعاع 1 cm را از 20°C به 220°C افزایش می دهیم. حجم این کره

چقدر می شود؟ ($\alpha = 17 \times 10^{-6} \frac{1}{\text{K}}$ و $\pi = 3$)

$$r=1 \text{ cm} \left. \begin{array}{l} V_1 = \frac{4}{3} \pi r^3 \\ \pi = 3 \end{array} \right\} V_1 = \frac{4}{3} \pi r^3 = \frac{4}{3} \times 3 \times 1000 = 4000 \text{ cm}^3$$

$$\Delta V = V_1 \alpha \Delta \theta = 4000 \times 17 \times 10^{-6} \times 200 = 136 \text{ cm}^3$$

$$V_2 = V_1 + \Delta V = 4000 + 136 = 4136 \text{ cm}^3$$

۲۲- حجم قطعه آلیاژی در دمای صفر درجه‌ی سلسیوس، 1000 cm^3 است. دمای آن را تا 120 کلوین افزایش می‌دهیم، حجم آن 1 cm^3 افزایش می‌یابد. ضریب انبساط طولی این آلیاژ در SI چقدر است؟ (کنکور تجربی خارج ۱۴۰۱)

(۱) 1.83×10^{-5} (۲) 2.25×10^{-5} (۳) 6.1×10^{-6} (۴) 7.5×10^{-6}

$$\Delta V = V_1 \alpha \Delta \theta$$

$$1 = 1000 \times \alpha \times 120 \rightarrow \alpha = 1.25 \times 10^{-5}$$

۲۳- در یک روز گرم یک تانکر حامل سوخت با 13000 لیتر بنزین بارگیری می‌شود. هوا در محل تحویل سوخت 50°C گرم‌تر از محل بارگیری سوخت است: $(\beta_{\text{بنزین}} = 10^{-3} \frac{1}{^\circ\text{C}})$

$$\Delta V = V_1 \beta \Delta \theta$$

$$\Delta V = 13000 \times 10^{-3} \times 50 = 650$$

الف) تغییر حجم بنزین چند لیتر است؟

$$V_p = V_1 + \Delta V = 13000 + 650 = 13650 \text{ L}$$

ب) راننده چند لیتر سوخت در کل تحویل می‌دهد؟

۲۴- در یک روز گرم یک تانکر حامل سوخت با 30000 لیتر بنزین بارگیری می‌شود. هوا در محل تحویل سوخت 50°C سردتر از محل بارگیری سوخت است. راننده چند لیتر سوخت در محل تحویل می‌دهد؟ $(\beta_{\text{بنزین}} = 10^{-3} \frac{1}{\text{K}})$

$$\Delta V = V_1 \beta \Delta \theta = 30000 \times 10^{-3} \times (-50) = -1500 \text{ L}$$

$$V_p = V_1 + \Delta V = 30000 - 1500 = 28500 \text{ L}$$

۲۵- درون یک لیوان آلومینیومی به حجم 200 cm^3 را با گلیسرین پر می کنیم. در ابتدا دمای لیوان و گلیسرین 25°C است. اگر دمای مجموعه به 65°C برسانیم:

($\alpha_{\text{آلومینیوم}} = 20 \times 10^{-6} \frac{1}{^\circ\text{C}}$ و $\beta_{\text{گلیسرین}} = 70 \times 10^{-6} \frac{1}{^\circ\text{C}}$)

الف) تغییر گنجایش لیوان آلومینیومی را محاسبه کنید.

$$\Delta V = V_1 \alpha \Delta \theta = 200 \times 20 \times 10^{-6} \times 40 = 0.16 \text{ cm}^3$$

ب) تغییر حجم گلیسرین را محاسبه کنید.

$$\Delta V = V_1 \beta \Delta \theta = 200 \times 70 \times 10^{-6} \times 40 = 0.56 \text{ cm}^3$$

پ) حجم گلیسرین خارج شده چند سانتی مکعب است؟

$$V = \Delta V_{\text{مابغ}} - \Delta V_{\text{ظرف}} = 0.56 - 0.16 = 0.4 \text{ cm}^3$$

۲۶- یک ظرف شیشه ای را که در دمای 20°C دارای حجمی برابر با 500 cm^3 است، با روغن زیتون

در همان دما پر می کنیم. اگر دمای مجموعه را به 30°C برسانیم چقدر روغن از ظرف سرازیر می شود؟

$$\Delta V = V_1 \alpha \Delta \theta = 500 \times 10 \times 10^{-6} \times 10 = 0.5 \text{ cm}^3$$

($\beta_{\text{روغن}} = 7 \times 10^{-4} \frac{1}{\text{K}}$ و $\alpha_{\text{شیشه}} = 10 \times 10^{-6} \frac{1}{\text{K}}$)

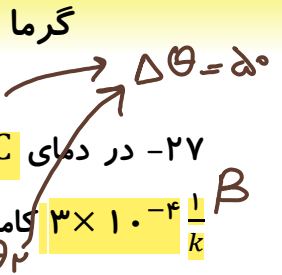
$$\Delta V = V_1 \beta \Delta \theta = 500 \times 7 \times 10^{-4} \times 10 = 3.5 \text{ cm}^3$$

$$V = 3.5 - 0.5 = 3 \text{ cm}^3$$

$$V_1 = 1500 \text{ cm}^3$$

۲۷- در دمای 25°C حجم ظرفی شیشه ای با ریختن ۱.۵ لیتر از مایعی با ضریب انبساط حجمی $3 \times 10^{-4} \frac{1}{K}$ کاملاً پر شده است. اگر ضریب انبساط خطی شیشه $2 \times 10^{-5} \frac{1}{K}$ باشد، با رساندن دمای

مجموعه به 75°C چند سانتی متر مکعب مایع از ظرف خارج خواهد شد؟

$$\Delta V_{\text{ظرف}} = V_1 \alpha \Delta \theta = 1500 \times 3 \times 10^{-4} \times 50 = 22.5 \text{ cm}^3$$

$$\Delta V_{\text{مایع}} = V_1 \beta \Delta \theta = 1500 \times 3 \times 10^{-4} \times 50 = 22.5 \text{ cm}^3$$

$$V_{\text{مابقی}} = 22.5 - 22.5 \text{ cm}^3 = 0 \text{ cm}^3$$

۲۸- اگر دمای اسیداستیک را 4°C افزایش دهیم، چگالی چند برابر می شود؟ ($\beta = 2 \times 10^{-2} \frac{1}{K}$)

$$\rho_2 = \rho_1 (1 - \beta \Delta \theta) \Rightarrow \rho_2 = \rho_1 \left(1 - \frac{2 \times 10^{-2} \times 4}{100} \right) \rightarrow \rho_2 = 0.92 \rho_1$$

۲۹- دمای جسمی را 10°C بالا برده ایم. اگر 1000 J گرما مصرف شده باشد، ظرفیت گرمایی این جسم

چقدر است؟

$$Q = m c \Delta \theta \rightarrow 1000 = m c \times 10 \rightarrow m c = 100$$

۳۰- چند کیلوژول گرما لازم است تا دمای 200 g از فلزی به گرمای ویژه $500 \frac{J}{kg \cdot K}$ را 4°C افزایش

دهد؟

- ۰.۵ (۱)   ۴ (۲) ✓   ۵۰ (۳)   ۴۰۰ (۴)

$$Q = m c \Delta \theta$$

$$Q = 0.2 \times 500 \times 4 = 400 \text{ J} = 4 \text{ kJ}$$

گرما

۳۱- اگر به ۳ کیلوگرم از یک فلز، ۳ کیلوژول گرما بدهیم، دمای آن بدون تغییر حالت 5°C افزایش می یابد. در این صورت ظرفیت گرمایی ویژه ی فلز در SI کدام است؟

$$Q = mc\Delta\theta$$

$$3000 = 3 \times c \times 5 \rightarrow c = 200$$

- $c = ?$
- ۸۰۰ (۴)   ۶۰۰ (۳)   ۴۰۰ (۲)   ۲۰۰ (۱) ✓

۳۲- برای آنکه دمای 5kg آب با دمای 20°C درجه ی سلسیوس را به 60°C درجه ی سلسیوس برسانیم چه مقدار گرما باید به آن داده شود؟ ($c_{\text{آب}} = 4200 \frac{\text{J}}{\text{kg}\cdot\text{K}}$)

$$\Delta\theta = 40$$

$$Q = mc\Delta\theta = 5 \times 4200 \times 40 = 84000 \text{ J} = 84 \text{ KJ}$$

۳۳- گرمای ویژه ی آب $4200 \frac{\text{J}}{\text{kg}\cdot\text{K}}$ است. چند کیلوژول به یک کیلوگرم آب بدهیم تا دمای آن 9°C درجه ی فارنهایت افزایش یابد؟ (کنکور تجربی خارج ۱۳۹۸)

۴۲ (۴)   ۳۷/۸ (۳)   ۲۱ (۲) ✓   ۱۸/۹ (۱)

$$\Delta F = 9 \xrightarrow{\Delta F = \frac{9}{5} \Delta\theta} 9 = \frac{9}{5} \Delta\theta \rightarrow \Delta\theta = 5^{\circ}\text{C}$$

$$Q = mc\Delta\theta = 1 \times 4200 \times 5 = 21000 \text{ J} = 21 \text{ KJ}$$

گرما

$$Q = \frac{1}{10} K$$

۳۴- گلوله ای فولادی به جرم $20g$ با سرعت $200 \frac{m}{s}$ به دیوار برخورد کرده و متوقف می شود. اگر ۸۰ درصد انرژی جنبشی اولیه ی گلوله صرف گرم کردن گلوله شود، دمای گلوله چقدر افزایش می یابد؟ $\Delta\theta = ?$

$$Q = \frac{1}{10} K \rightarrow mc\Delta\theta = \frac{1}{10} \times \frac{1}{2} m v^2 \quad (c_{\text{فولاد}} = 500 \frac{j}{kg.k})$$

$$500 \times \Delta\theta = \frac{1}{10} \times \frac{1}{2} \times 140000 \rightarrow \Delta\theta = 14^\circ C$$

۳۵- یک گلوله ی سربی به جرم $20g$ با تندی $400 \frac{m}{s}$ به یک قطعه ی چوب برخورد می کند و درون آن متوقف می شود. اگر ۵۰ درصد انرژی جنبشی گلوله صرف گرم کردن خودش شود گرمای ویژه ی سرب $125 \frac{j}{kg.k}$ باشد، دمای گلوله چند کلوین افزایش می یابد؟ $Q = \frac{5}{10} K$

$$Q = \frac{5}{10} K$$

$$mc\Delta\theta = \frac{5}{10} \times \frac{1}{2} m v^2 \rightarrow 125 \times \Delta\theta = \frac{5}{10} \times \frac{1}{2} \times 160000$$

$$\Delta\theta = 32^\circ$$

- ۳۲۰ (۱ ✓)
- ۵۹۳ (۲)
- ۶۴۰ (۳)
- ۹۱۳ (۴)

۳۶- جسمی به جرم $2kg$ بدون تغییر حالت $40kj$ گرما از دست می دهد. اگر دمای اولیه ی جسم $50^\circ C$ باشد، دمای ثانویه اش به چند درجه ی سلسیوس می رسد؟ $\theta_2 = ?$ $Q = -14000j$

۱۰۰ (۴)

-۵۰ (۳)

۲۵ (۲)

صفر (۱ ✓)

$$Q = mc\Delta\theta$$

$$-14000 = 2 \times 1000 \Delta\theta \rightarrow \Delta\theta = -7^\circ \rightarrow \theta_2 - \theta_1 = -7^\circ \rightarrow \theta_2 - 50^\circ = -7^\circ \rightarrow \theta_2 = 43^\circ$$

گرما

$$m = 0.2 \text{ kg}$$

۳۷- برای گرم کردن ۲۰۰g آب جهت چای، از یک گرمکن الکتریکی غوطه ور در آب استفاده می کنیم. روی برجسب گرمکن ۲۰۰w نوشته شده است. با نادیده گرفتن اتلاف گرما، زمان لازم برای رساندن دمای آب از ۳۰°C به ۱۰۰°C را محاسبه کنید.

$$P = \frac{Q}{\Delta t} \rightarrow P = \frac{m c \Delta \theta}{\Delta t}$$

$$(c_{\text{آب}} = 4200 \frac{\text{J}}{\text{kg} \cdot \text{C}})$$

$$200 = \frac{0.2 \times 4200 \times 70}{\Delta t} \rightarrow \Delta t = 294 \text{ s}$$

۳۸- یک گرمکن برقی در مدت ۲۴ ثانیه، دمای ۶۰ گرم مایعی را از ۳۰ درجه ی سلسیوس به ۵۰ درجه ی سلسیوس می رساند. اگر توان این گرمکن ۳۰۰ وات باشد و گرمای ویژه ی مایع $1500 \frac{\text{J}}{\text{kg} \cdot \text{K}}$ باشد، بازده آن چند درصد است؟

$$P_{\text{مفید}} = \frac{Q}{\Delta t} = \frac{m c \Delta \theta}{\Delta t} = \frac{0.06 \times 1500 \times 20}{24} = 75 \text{ W}$$

۱۶ (۱)   ۲۵ (۲) ✓   ۷۵ (۳)   ۸۴ (۴)

$$\eta = \frac{P_{\text{مفید}}}{P_{\text{کل}}} \times 100 = \frac{75}{300} \times 100 = 25 \%$$

۳۹- یک گرمکن الکتریکی با توان ۲ کیلووات و بازده ۵۰ درصد، دمای ۴۰۰ گرم آب 20°C را پس از چند ثانیه به 70°C می رساند؟ ($c_{\text{آب}} = 4200 \frac{\text{J}}{\text{kg} \cdot \text{K}}$)

$$\Delta \theta = 50^\circ\text{C}$$

$$P_{\text{کل}} = 2000 \text{ W}$$

۸۴ (۱) ✓   ۴۲۰ (۲)   ۴۲ (۳)   ۸۴۰ (۴)

$$\eta = \frac{P_{\text{مفید}}}{P_{\text{کل}}} \times 100 \rightarrow 50 = \frac{P_{\text{مفید}}}{2000} \times 100 \rightarrow P_{\text{مفید}} = 1000 \text{ W}$$

$$P_{\text{مفید}} = \frac{Q}{\Delta t} \rightarrow 1000 = \frac{0.4 \times 4200 \times 50}{\Delta t} \rightarrow \Delta t = 84 \text{ s}$$

۴۰- ظرفی ۸۰۰g آب صفر درجه‌ی سلسیوس وجود دارد. یک قطعه فلز به جرم ۴۲۰g و دمای ۸۴ درجه

ی سلسیوس را درون آب می‌اندازیم. پس از برقراری تعادل، دمای مجموعه چند درجه‌ی سلسیوس می

شود؟ (کنکور تجربی خراج ۱۳۹۹) $c_{\text{فلز}} = ۴۰۰ \frac{j}{kg.k}$ و $c_{\text{آب}} = ۴۲۰۰ \frac{j}{kg.k}$ و اتلاف گرما ناچیز است)

آب $\left\{ \begin{array}{l} m_1 = ۸۰۰g \\ \theta_1 = ۰^{\circ}C \\ c_1 = ۴۲۰۰ \end{array} \right.$

فلز $\left\{ \begin{array}{l} m_2 = ۴۲۰g \\ \theta_2 = ۸۴^{\circ}C \\ c_2 = ۴۰۰ \end{array} \right.$

$\theta = ?$

$$Q_{\text{آب}} + Q_{\text{فلز}} = 0$$

$$m_1 c_1 (\theta - \theta_1) + m_2 c_2 (\theta - \theta_2) = 0$$

$$۸۰۰ \times ۴۲۰۰ \times \theta + ۴۲۰ \times ۴۰۰ (\theta - ۸۴) = 0$$

$$\boxed{\theta = ۴^{\circ}C}$$

۱۰ (۱)

۶ (۲)

۵ (۳)

۴ (۴) ✓

۴۱- ۲۰۰ گرم آب ۲۲.۵ درجه‌ی سلسیوس را با ۱۵۰ گرم آب ۴۰ درجه‌ی سلسیوس مخلوط می

کنیم. پس از برقراری تعادل گرمایی، دمای آب به چند درجه‌ی سلسیوس می‌رسد؟

آب ۱ $\left\{ \begin{array}{l} m_1 = ۲۰۰g \\ \theta_1 = ۲۲.۵^{\circ}C \\ c_1 = c \end{array} \right.$

آب ۲ $\left\{ \begin{array}{l} m_2 = ۱۵۰g \\ \theta_2 = ۴۰^{\circ}C \\ c_2 = c \end{array} \right.$

$\theta = ?$

$$Q_1 + Q_2 = 0$$

$$m_1 c_1 (\theta - \theta_1) + m_2 c_2 (\theta - \theta_2) = 0$$

$$۲۰۰ c (\theta - ۲۲.۵) + ۱۵۰ c (\theta - ۴۰) = 0$$

$$\boxed{\theta = ۳۰^{\circ}C}$$

۲۲.۵ (۱)

۳۰ (۲) ✓

۳۲ (۳)

۳۲.۵ (۴)

۴۲ - ۱۰ kg آب ۸۰°C را با چند کیلوگرم آب ۲۰°C مخلوط کنیم تا دمای تعادل ۵۰°C شود؟

آب ۱

$$\begin{cases} m_1 = 10 \text{ kg} \\ c_1 = c \\ \theta_1 = 80^\circ \text{C} \end{cases}$$

آب ۲

$$\begin{cases} m_2 = ? \\ c_2 = c \\ \theta_2 = 20^\circ \end{cases}$$

$\theta = 50^\circ \text{C}$

$$Q_1 + Q_2 = 0$$

$$10 \times c \times (50 - 80) + m_2 \times c \times (50 - 20) = 0$$

$$m_2 = 10 \text{ kg}$$

۴۳ - یک قطعه ی آلومینیومی به جرم m و دمای ۹۴°C را درون ۴.۵ kg آب ۵۰°C می اندازیم. اگر

پس از برقراری تعادل گرمایی، دمای آب به ۵۲°C برسد، m چند کیلوگرم است؟

AL

$$\begin{cases} m_1 = m \\ c_1 = 900 \\ \theta_1 = 94^\circ \text{C} \end{cases}$$

آب

$$\begin{cases} m_2 = 4.5 \text{ kg} \\ c_2 = 4200 \\ \theta_2 = 50^\circ \end{cases}$$

$\theta = 52^\circ \text{C}$

(کنکور تجربی خارج ۱۴۰۱) ($c_{AL} = 900 \frac{j}{kg.k}$ و $c_{آب} = 4200 \frac{j}{kg.k}$)

$$Q_{AL} + Q_{آب} = 0$$

$$m \times 900 \times (52 - 94) + 4.5 \times 4200 \times (52 - 50) = 0$$

$$m = 1 \text{ kg}$$

- ۲.۵ (۱)
- ۲ (۲)
- ۱.۵ (۳)
- ۱ (۴) ✓

۴۴ - جسمی به جرم ۲۰۰ g و دمای ۵°C را درون ظرف عایقی حاوی ۳۰۰ g آب ۲۵°C می اندازیم و

در ظرف را می بندیم. پس از مدتی دمای تعادل ۲۳°C می شود. با صرف نظر از اتلاف گرما، مقدار

جسم

$$\begin{cases} m_1 = 200 \text{ g} \\ c_1 = ? \\ \theta_1 = 5^\circ \text{C} \end{cases}$$

آب

$$\begin{cases} m_2 = 300 \text{ g} \\ c_2 = 4200 \\ \theta_2 = 25^\circ \text{C} \end{cases}$$

$\theta = 23^\circ \text{C}$

گرمای ویژه ی جسم چند واحد SI است؟ ($c_{آب} = 4200 \frac{j}{kg.k}$)

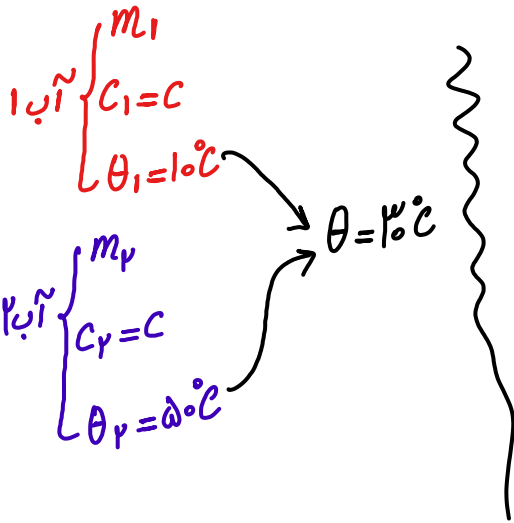
$$Q_{جسم} + Q_{آب} = 0$$

$$200 c_1 \times (23 - 5) + 300 \times 4200 \times (23 - 25) = 0$$

$$c_1 = 700 \frac{j}{kg \cdot ^\circ C}$$

۴۵- m_1 کیلوگرم آب با دمای 10°C را با m_2 دمای 50°C مخلوط می کنیم و دمای تعادل بدون اتلاف

گرما 30°C می شود. m_2 چند برابر m_1 است؟

$$Q_1 + Q_2 = 0$$

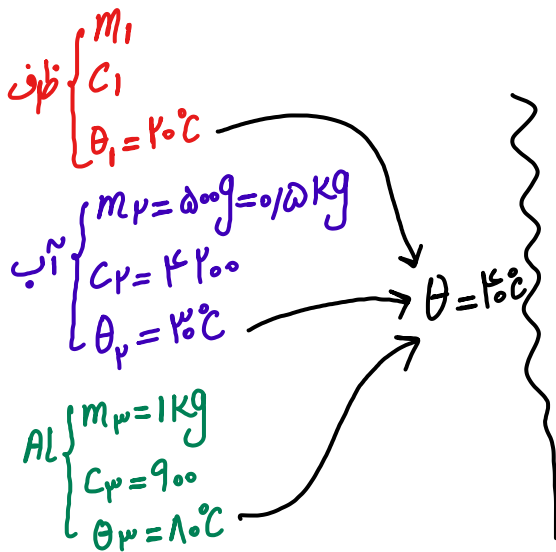
$$m_1 c \times 20 + m_2 c \times (-20) = 0$$

$m_1 = m_2$

۴۶- درون ظرفی با دمای 20 درجه ی سلسیوس، 500 گرم آب با دمای 30°C و یک قطعه آلومینیوم

به جرم 1 کیلوگرم و دمای 80°C می اندازیم. اگر دمای تعادل مجموعه 40°C باشد، ظرفیت گرمایی

ظرف چند $\frac{j}{k}$ است؟ ($c_{\text{آب}} = 4200 \frac{j}{kg.k}$ و $c_{\text{آلومینیوم}} = 900 \frac{j}{kg.k}$ و اتلاف انرژی نداریم)

$$Q_{\text{ظرف}} + Q_{\text{آب}} + Q_{\text{آل}} = 0$$

$$m_1 c_1 \times 20 + 0.5 \times 4200 \times 10 + 1 \times 900 \times (-40) = 0$$

* در مسائل دمای تعادل هر وقت اسم ظرفیت گرمایی آورده شود به جرم صحتاً باید بر حسب kg باشد.

$m_1 c_1 = 750 \frac{j}{^\circ\text{C}}$

۴۷- یک قطعه آهن به جرم 500 g درون 10 kg آب با دمای 27 درجه ی سلسیوس انداخته می

شود. اگر دمای تعادل 29°C شود، دمای اولیه ی آهن بر حسب درجه ی سلسیوس کدام است؟

$$\left. \begin{array}{l} m_1 = 500\text{ g} = 0.5\text{ kg} \\ c_1 = 400 \\ \theta_1 = ? \end{array} \right\} \text{آهن}$$

$$\left. \begin{array}{l} m_2 = 10\text{ kg} \\ c_2 = 4200 \\ \theta_2 = 27^\circ\text{C} \end{array} \right\} \text{آب}$$

$$\theta = 29^\circ\text{C}$$

$$c_{\text{آهن}} = 0.4 \frac{\text{kJ}}{\text{kg}\cdot\text{K}} \text{ و } c_{\text{آب}} = 4.2 \frac{\text{kJ}}{\text{kg}\cdot\text{K}}$$

(c و اتلاف انرژی ناچیز است)

$$Q_{\text{آهن}} + Q_{\text{آب}} = 0$$

$$0.5 \times 400 \times (29 - \theta_1) + 10 \times 4200 \times 2 = 0$$

$$\theta_1 = 1449^\circ\text{C}$$

۳۹۳ (۱)

۴۴۹ (۲) ✓

۲۴۷ (۳)

۱۹۳ (۴)

۴۸- یک قطعه آهن به دمای 88°C و ظرفیت گرمایی $420 \frac{\text{J}}{\text{kg}}$ را در یک کیلوگرم آب 0°C وارد می

کنیم. اگر اتلاف گرما ناچیز باشد، دمای تعادل چند درجه ی سلسیوس است؟ $c_{\text{آب}} = 4.2 \frac{\text{kJ}}{\text{kg}\cdot\text{K}}$

$$\left. \begin{array}{l} m_1 c_1 = 420 \\ \theta_1 = 88^\circ\text{C} \end{array} \right\} \text{آهن}$$

$$\left. \begin{array}{l} m_2 = 1\text{ kg} \\ c_2 = 4200 \\ \theta_2 = 0 \end{array} \right\} \text{آب}$$

$$\theta = ?$$

$$Q_{\text{آهن}} + Q_{\text{آب}} = 0$$

$$420 \times (\theta - 88) + 1 \times 4200 \times \theta = 0$$

$$\theta = 8^\circ\text{C}$$

۴۹- گرماسنجی در دمای ۲۰°C اتاق قرار دارد. مقدار ۲۰۰ گرم آب ۵۰°C را داخل گرماسنج ریخته و بلافاصله درپوش آن را قرار می دهیم. پس از مدت زمان کافی، با استفاده از دماسنج، دمای تعادل را ۳۰°C به

دست می آوریم. اگر اتلاف گرما ناچیز باشد، ظرفیت گرمایی گرماسنج چند $\frac{j}{k}$ است؟ ($c_{\text{آب}} = 4200 \frac{j}{kg.k}$)

$$Q_{\text{گرماسنج}} + Q_{\text{آب}} = 0$$

$$m_1 c_1 \times 10 + 0.2 \times 4200 \times -20 = 0$$

$$m_1 c_1 = 1480 \frac{j}{kg}$$

گرماسنج: m_1 , c_1 , $\theta_1 = 10^\circ C$
 آب: $m_2 = 200g = 0.2kg$, $c_2 = 4200$, $\theta_2 = 50^\circ C$
 دمای تعادل: $\theta = 30^\circ C$

۵۰- درون ظرفی با دمای ۲۰ درجه ی سلسیوس، ۰.۵ کیلوگرم آب با دمای ۳۰°C و یک قطعه

آلومینیوم به جرم ۱ کیلوگرم و دمای ۸۰°C می اندازیم. اگر دمای تعادل مجموعه ۴۰°C باشد، ظرفیت

گرمایی ظرف چند $\frac{j}{k}$ است؟ ($c_{\text{آب}} = 4200 \frac{j}{kg.k}$ و $c_{\text{آلومینیوم}} = 900 \frac{j}{kg.k}$ و اتلاف انرژی نداریم)

$$Q_{\text{ظرف}} + Q_{\text{آب}} + Q_{\text{AL}} = 0$$

$$m_1 c_1 \times 20 + 0.5 \times 4200 \times 10 + 1 \times 900 \times -40 = 0$$

$$m_1 c_1 = 750$$

ظرف: m_1 , c_1 , $\theta_1 = 20^\circ C$
 آب: $m_2 = 0.5kg$, $c_2 = 4200$, $\theta_2 = 30^\circ C$
 AL: $m_3 = 1kg$, $c_3 = 900$, $\theta_3 = 80^\circ C$
 دمای تعادل: $\theta = 40^\circ C$

۱) ۱۵۰۰
 ۲) ۷۵۰ ✓
 ۳) ۱۵۰
 ۴) ۷۵

$$334 \frac{\text{kJ}}{\text{kg}}$$

$$\text{آب} \xrightarrow{m L_f} \text{یخ}$$

گرما

۵۱- چند ژول گرما نیاز است تا 2 kg یخ 0°C به آب 0°C تبدیل شود؟ ($L_F = 336 \frac{\text{kJ}}{\text{kg}}$)

$$Q = m L_f = 2 \times 334000 = 668000 \text{ J}$$

نکته:

$$\text{یخ } -10^\circ\text{C} \xrightarrow{m c \Delta\theta} \text{یخ } 0^\circ\text{C} \xrightarrow{m L_f} \text{آب } 0^\circ\text{C} \xrightarrow{m c_{\text{آب}} \Delta\theta} \text{آب } 10^\circ\text{C} \xrightarrow{m L_v} \text{بخار } 10^\circ\text{C}$$

۵۲- برای آنکه قطعه یخی به جرم 0.5 kg و دمای 10°C را به آب 0°C تبدیل کنیم چند ژول گرما

نیاز داریم؟ ($L_F = 336 \frac{\text{kJ}}{\text{kg}}$ و $c_{\text{یخ}} = 2100 \frac{\text{J}}{\text{kg}\cdot\text{K}}$)

$$\text{یخ } -10^\circ\text{C} \xrightarrow{Q_1 = m c \Delta\theta} \text{یخ } 0^\circ\text{C} \xrightarrow{Q_2 = m L_f} \text{آب } 0^\circ\text{C} \xrightarrow{Q_3 = m c_{\text{آب}} \Delta\theta} \text{آب } 10^\circ\text{C}$$

$$\left. \begin{aligned} Q_1 &= 0.5 \times 2100 \times 10 = 10500 \text{ J} \\ Q_2 &= 0.5 \times 334000 = 167000 \text{ J} \\ Q_3 &= 0.5 \times 4200 \times 10 = 21000 \text{ J} \end{aligned} \right\} Q_T = Q_1 + Q_2 + Q_3 = 10500 \text{ J} + 167000 \text{ J} + 21000 \text{ J} = 199500 \text{ J}$$

$$L_f = 10000 \frac{\text{J}}{\text{kg}}$$

۵۳- اگر دمای ذوب گالیم 30°C و گرمای نهان ذوب آن $80 \frac{\text{kJ}}{\text{kg}}$ باشد، یک قطعه 1 کیلوگرمی از این

فلز چقدر گرما از دست ما می گیرد تا در نقطه ی ذوب خود به طور کامل ذوب شود؟

جامد $\xrightarrow{Q = m L_f}$ مایع

$$Q = m L_f = 1 \times 10000 = 10000 \text{ J}$$

۵۴- به نیم کیلوگرم نقره با دمای ۸۶۰°C چقدر باید گرما داد تا ذوب شود؟ (دمای ذوب نقره را ۹۶۰°C

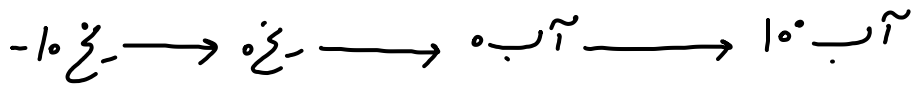
جام ۸۶۰°C نقره $Q_1 = mc\Delta\theta$ $\xrightarrow{\text{جام ۹۶۰°C نقره}}$ $Q_2 = mL_F$ $\xrightarrow{\text{مایع ۹۶۰°C نقره}}$

$L_F = 90 \frac{kJ}{kg}$ و $c_{\text{نقره}} = 90 \frac{j}{kg.k}$ $\rightarrow 90.000 \frac{j}{kg}$

$Q_1 = 0.5 \times 90 \times 100 = 45000 j$
 $Q_2 = 0.5 \times 90.000 = 45000 j$
 $Q_T = Q_1 + Q_2 = 45000 + 45000 = 90000 j$

۵۵- برای آنکه قطعه یخی به جرم ۱ kg و دمای ۱۰°C- را به آب ۱۰۰°C تبدیل کنیم، چه مقدار گرما

نیاز داریم؟ ($L_F = 336 \frac{kJ}{kg}$ و $c_{\text{آب}} = 4200 \frac{j}{kg.k}$ و $c_{\text{یخ}} = 2100 \frac{j}{kg.k}$)

روش حل قبل سوال ۵۲

۵۶- برای تبدیل ۲۰۰ گرم یخ ۵- درجه ی سلسیوس به آب ۵۰ درجه ی سلسیوس چند کیلوژول گرما

لازم است؟ ($L_F = 335000 \frac{j}{kg}$ و $c_{\text{آب}} = 4200 \frac{j}{kg.k}$ و $c_{\text{یخ}} = 2100 \frac{j}{kg.k}$)

روش حل قبل سوال ۵۲

۵۷- چند کیلوژول گرما لازم است تا در فشار یک اتمسفر، 0.5 kg یخ -10°C را به آب 10°C تبدیل

کرد؟ (آب $c = \frac{1}{2} c_{\text{یخ}} = 2100 \frac{\text{J}}{\text{kg}\cdot\text{K}}$ و $L_F = 336 \frac{\text{kJ}}{\text{kg}}$) (کنکور تجربی دی ۱۴۰۱)

روستق عمل سوال ۵۷

(۱) ۴۸.۳

(۲) ۵۴.۶

(۳) ۱۹۹.۵

(۴) ۱۸۹

۵۸- به وسیله ی یک گرمکن 480 واتی به یک تکه یخ به جرم 800 گرم با دمای -10°C گرما می

دهیم. اگر اتلاف انرژی نداشته باشیم چند ثانیه طول می کشد تا تمام یخ ذوب شود؟

$$-10^\circ\text{C} \xrightarrow[Q_1 = mc\Delta\theta]{\text{یخ}} 0^\circ\text{C} \xrightarrow[Q_2 = mL_F]{\text{آب}}$$

$$(L_F = 335000 \frac{\text{J}}{\text{kg}} \text{ و } c_{\text{یخ}} = 2220 \frac{\text{J}}{\text{kg}\cdot\text{K}})$$

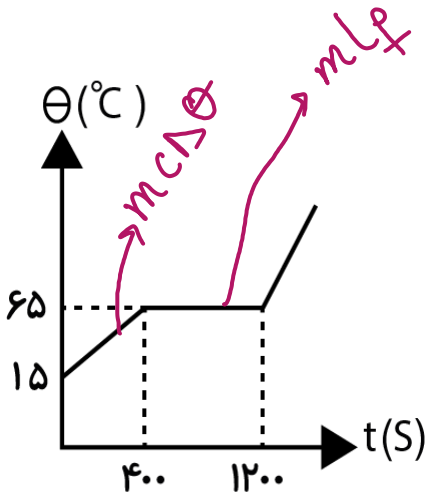
$$Q_1 = 0.8 \times 2220 \times 10 = 17760 \text{ J} \quad \left. \begin{array}{l} \\ \\ \end{array} \right\} Q_T = 21576 \text{ J}$$

$$Q_2 = 0.8 \times 335000 = 268000 \text{ J}$$

$$P = \frac{Q}{\Delta t} \rightarrow 480 = \frac{21576}{\Delta t} \rightarrow \Delta t \approx 45 \text{ s}$$

۵۹- نمودار تغییرات دما بر حسب زمان برای یک جسم جامد به جرم ۲۰g که توسط یک گرمکن الکتریکی با توان ۱۰W گرم شده است، مطابق شکل روبرو می باشد:

الف) دمای ذوب جسم چند درجه ی سلسیوس است؟

۵C و بعد از ۱۰۰۰ ثانیه شروع به ذوب شدن می کند.

ب) گرمای ویژه ی جسم را بدست آورید؟

$$P = \frac{Q}{\Delta t} \rightarrow P = \frac{m c \Delta \theta}{\Delta t}$$

$$\left\{ \begin{array}{l} m = 0.02 \text{ kg} \\ P = 10 \\ \Delta t = 400 \\ \Delta \theta = 50 \end{array} \right. \rightarrow$$

$$10 = \frac{0.02 \times c \times 50}{400} \rightarrow c = 4000$$

پ) گرمای نهان ذوب را محاسبه کنید.

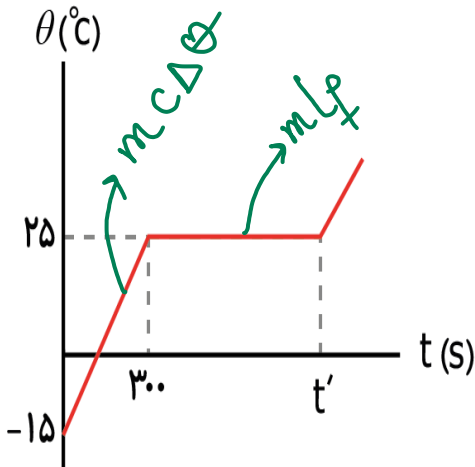
$$\left\{ \begin{array}{l} m = 0.02 \text{ kg} \\ P = 10 \\ \Delta t = 1000 \end{array} \right. \rightarrow$$

$$P = \frac{m L_f}{\Delta t} \rightarrow$$

$$10 = \frac{0.02 L_f}{1000} \rightarrow L_f = 1000000$$

۶۰- به یک جسم جامد ۰.۵ کیلوگرمی توسط یک گرمکن ۴۰ واتی گرما می دهیم.

نمودار دما بر حسب زمان آن مطابق شکل است.

الف) نقطه ی ذوب جسم چند درجه ی سلسیوس است؟

۲۵C و بعد از ۱۰۰۰ ثانیه شروع به ذوب شدن می کند.

ب) گرمای ویژه ی جسم جامد چقدر است؟

$$P = \frac{m c \Delta \theta}{\Delta t}$$

$$\left\{ \begin{array}{l} m = 0.5 \\ P = 40 \\ \Delta t = 300 \\ \Delta \theta = 40 \end{array} \right. \rightarrow$$

$$40 = \frac{0.5 \times c \times 40}{300} \rightarrow c = 400$$

پ) اگر گرمای نهان ذوب جسم ۸۰ $\frac{kJ}{kg}$ باشد زمان t چقدر است؟

$$\left\{ \begin{array}{l} m = 0.5 \\ P = 40 \\ \Delta t = t' - 300 \end{array} \right. \rightarrow$$

$$P = \frac{m L_f}{\Delta t} \rightarrow$$

$$40 = \frac{0.5 \times 80000}{t' - 300} \rightarrow t' = 1300 \text{ s}$$

۶۱- برای تبدیل ۲ kg آب با دمای ۱۰۰°C به بخار چند کیلوژول گرما نیاز است؟

بخار ۱۰۰°C $\xrightarrow{Q = mL_v}$ آب ۱۰۰°C

$$Q = mL_v = 2 \times 2256000 = 4512000 \text{ J} = 4512 \text{ kJ} \quad (L_v = 2256 \frac{\text{kJ}}{\text{kg}})$$

۶۲- چه مقدار گرما باید به ۱ kg یخ ۲۰°C وارد شود تا بطور کامل به بخار ۱۰۰°C تبدیل شود؟

بخار ۱۰۰°C $\xrightarrow{mL_v}$ آب ۱۰۰°C $\xrightarrow{mC_{\Delta\theta}}$ آب ۰°C $\xrightarrow{mL_f}$ یخ ۰°C $\xrightarrow{mC_{\Delta\theta}}$ یخ ۲۰°C

کامینه تمام گرماها رو با هم جمع کنیم.

۶۳- چه مقدار گرما لازم است تا دمای ۲۰۰ g یخ ۵°C را به بخار ۱۰۰°C تبدیل کند؟

$$(L_v = 2256 \frac{\text{kJ}}{\text{kg}}, c_{\text{آب}} = 4200 \frac{\text{J}}{\text{kg.k}}, L_f = 334 \frac{\text{kJ}}{\text{kg}}, c_{\text{یخ}} = 2100 \frac{\text{J}}{\text{kg.k}})$$

بخار ۱۰۰°C $\xrightarrow{mL_v}$ آب ۱۰۰°C $\xrightarrow{mC_{\Delta\theta}}$ آب ۰°C $\xrightarrow{mL_f}$ یخ ۰°C $\xrightarrow{mC_{\Delta\theta}}$ یخ ۵°C

دوباره مثل سؤال قبل

۶۴- چه مقدار گرما باید به ۱ kg یخ ۲۰°C داده شود تا به طور کامل به بخار ۱۰۰°C تبدیل شود؟

$$(L_v = 2256 \frac{\text{kJ}}{\text{kg}}, c_{\text{آب}} = 4200 \frac{\text{J}}{\text{kg.k}}, L_f = 336 \frac{\text{kJ}}{\text{kg}}, c_{\text{یخ}} = 2100 \frac{\text{J}}{\text{kg.k}})$$

دقیقا مثل سؤال قبل

گرما

مایع
۲۲ کلوگرم → جامد ۲۲ کلوگرم
 $m L_v$

۶۵- چه مقدار گرما به ۲ کیلوگرم کلو فرم در دمای ۶۲°C باید بدهیم تا بطور کامل تبخیر شود؟

(نقطه ی تبخیر کلو فرم ۶۲°C است) $L_v = ۲۵۰ \frac{kJ}{kg}$

$$Q = mL_v = ۲ \times ۲۵۰۰۰۰ = ۵۰۰۰۰۰ \text{ J}$$

۶۶- گرمکنی در هر ثانیه ۲۰۰ ژول گرما می دهد. چقدر طول می کشد تا این گرمکن ۴۰۰ گرم آب ۵۰°C را به بخار آب ۱۰۰°C تبدیل کند؟ ($c_{\text{آب}} = ۴۲۰۰ \frac{J}{kg \cdot K}$ و $L_v = ۲۲۵۰ \frac{kJ}{kg}$)

آب ۵۰°C → آب ۱۰۰°C → بخار ۱۰۰°C
 $Q_1 = mc\Delta\theta$
 $Q_2 = mL_v$

$$P = \frac{Q}{\Delta t} = ۲۰۰۰ \text{ W}$$

$$P = \frac{Q}{\Delta t} \rightarrow ۲۰۰۰ = \frac{۹۸۴۰۰۰}{\Delta t}$$

$$\Delta t = ۴۹۲ \text{ s}$$

$$Q_1 = mc\Delta\theta = ۰.۴ \times ۴۲۰۰ \times ۵۰ = ۸۴۰۰۰ \text{ J}$$

$$Q_2 = mL_v = ۰.۴ \times ۲۲۵۰۰۰ = ۹۰۰۰۰۰ \text{ J}$$

$$Q_T = ۹۸۴۰۰۰ \text{ J}$$

$$P = \frac{Q}{\Delta t} = \frac{۹۸۴۰۰۰}{۶۵۰} = ۱۵۰۰$$

$$Q = ۱۵۰۰ \text{ J}$$

$$\Delta t = 1 \text{ s}$$

۶۷- یک گرمکن الکتریکی در هر ثانیه ۵۰۰ ژول گرما تولید می کند. اگر درون این گرمکن ۳ kg آب ۱۰۰°C وجود داشته باشد، چند ثانیه طول می کشد تا این آب به بخار آب ۱۰۰°C تبدیل کند؟

$$P = \frac{Q}{\Delta t} \rightarrow ۱۵۰۰ = \frac{۳ \times ۲۲۵۰۰۰}{\Delta t} \rightarrow \Delta t = ۴۵۱ \text{ s}$$

$$(L_v = ۲۲۵۶ \frac{kJ}{kg})$$

تمرینات مهم کتاب درسی:

تمرین (۴)

شکل زیر چهار صفحه ی یکسان فلزی هم جنس به اضلاع متفاوت را در یک دما نشان می دهد. اگر

دمای همه آنها را به اندازه زیاد کنیم،

الف) ارتفاع کدام صفحه یا صفحه ها بیشتر افزایش پیدا میکند؟

پس هر کدام ارتفاع اولیه اش بیشتر باشه، بیشتر افزایش پیدا می کنه.
(۲ و ۳)

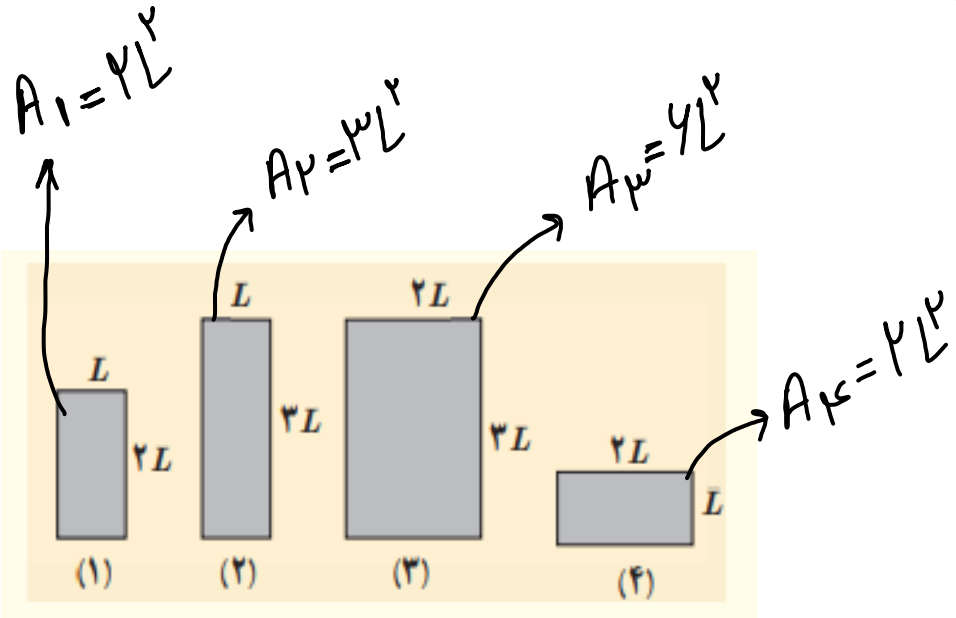
$\Delta L = L_1 \alpha \Delta \theta$

$\Delta A = A_1 \gamma \alpha \Delta \theta$

ب) مساحت کدام یک بیشتر افزایش پیدا میکند؟

پس هر کدام مساحت اولیه اش بیشتر باشه، بیشتر افزایش پیدا می کنه. (A_۳)

پ) اگر در هر چهار تایی آنها روزنه ی کوچک هم اندازه وجود داشته باشد، افزایش قطر چهار روزنه در اثر افزایش دمای یکسان را با هم مقایسه کنید.

تمرین (۱۸)

یک راه برای جلوگیری از سرد شدن بیش از حد یک سالن سر بسته در شب هنگام، وقتی که دمای زیر صفر پیش بینی شده است قرار دادن تشت بزرگ پر از آب در سالن است. اگر جرم آب درون تشت $m = 150 \text{ kg}$ و دمای اولیه ی آن 20°C باشد و همه ی آن به یخ 0°C تبدیل شود، آب چقدر گرما به

$Q_1 = m c \Delta \theta$ (آب ۲۰) $\leftarrow$ $Q_2 = -m L_f$ (یخ ۰)
 ↑
 آب ۲۰ ← آب ۰ ← یخ ۰

پیرامونش می دهد؟
 $c_{\text{آب}} = 4200$

$$Q_1 = m c \Delta \theta = 150 \times 4200 \times -20 = -124 \times 10^5 \text{ J}$$

$$Q_2 = -m L_f = -150 \times 334000 = -504 \times 10^5 \text{ J}$$

$$Q_T = -430 \times 10^5 \text{ J}$$

تمرین (۱۹) یک گرمکن 50 واتی به طور کامل در 100 گرم آب درون یک گرماسنج قرار داده می شود.

$\Delta \theta = 5^\circ\text{C}$

$\Delta t = 40 \text{ s}$

الف) این گرمکن در مدت یک دقیقه دمای آب و گرماسنج را از 20°C به 25°C می رساند. ظرفیت گرمایی گرماسنج را حساب کنید.

$P = \frac{Q + Q}{\Delta t} \rightarrow 50 = \frac{0.1 \times 4200 \times 5 + m c \times 5}{40}$

$2000 = 2100 + 5 m c \rightarrow 900 = 5 m c \rightarrow m c = 180 \frac{\text{J}}{\text{kg}}$

ب) چه مدت طول می کشد تا دمای آب درون گرماسنج از 25°C به 100°C (نقطه جوش) برسد؟ گرماسنج آب

$\Delta \theta = 75$

$$P = \frac{Q + Q}{\Delta t} \rightarrow 50 = \frac{0.1 \times 4200 \times 75 + 180 \times 75}{\Delta t} \rightarrow \Delta t = 900 \text{ s}$$

$Q = m L_v$

پ) چه مدت طول می کشد تا 20 گرم آب در حال جوش درون این گرماسنج به بخار تبدیل شود؟

$m = 0.02 \text{ kg}$

$$P = \frac{Q}{\Delta t} \rightarrow 50 = \frac{0.02 \times 2250000}{\Delta t} \rightarrow \Delta t \approx 902 \text{ s}$$

$$P = \frac{Q}{\Delta t} = \frac{200}{1} = 200W$$

تمرین ۲۰
گرما می دهد. $Q = 200$
هر ثانیه $\Delta t = 1s$
۲۰۰ ژول

الف) چقدر طول می کشد تا این گرمکن ۰.۱ کیلوگرم آب $100^\circ C$ را به بخار آب $100^\circ C$ تبدیل کند؟

$$P = \frac{Q}{\Delta t} \rightarrow 200 = \frac{0.1 \times 225000}{\Delta t} \rightarrow \Delta t = 112.5s$$

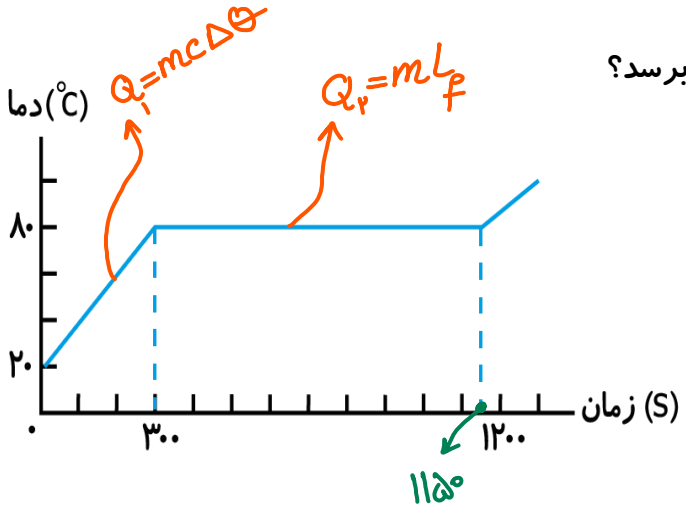
ب) این گرمکن در همین مدت چه مقدار یخ $0^\circ C$ را می تواند به آب $0^\circ C$ تبدیل کند؟

$$P = \frac{Q}{\Delta t} \rightarrow 200 = \frac{m \times 334000}{112.5} \rightarrow m = 0.077kg$$

تمرین ۲۱

$$m = 0.05kg$$

اگر به جسم جامدی که ابعاد آن به اندازه کافی کوچک است با توان ثابت گرما بدهیم نمودار دما - زمان آن به صورت کیفی مانند شکل زیر می شود. این نمودار در اینجا برای جسم جامدی به جرم $50g$ رسم شده که توسط یک گرمکن $10W$ گرم شده است.

الف) چقدر طول می کشد تا این جامد به نقطه ی ذوب خود برسد؟
 300 ثانیه طول می کشد / نقطه ذوب $10^\circ C$ است.

$$\begin{cases} m = 0.05kg \\ \Delta t = 300s \\ P = 10W \\ \Delta \theta = 40 \end{cases}$$

$$P = \frac{Q}{\Delta t} \rightarrow P = \frac{mc\Delta\theta}{\Delta t}$$
$$10 = \frac{0.05 \times c \times 40}{300} \rightarrow c = 1000 \frac{J}{kg \cdot ^\circ C}$$

ب) گرمای نهان ذوب آن را محاسبه کنید.

$$\begin{cases} m = 0.05kg \\ \Delta t = 180s \\ P = 10W \end{cases}$$

$$P = \frac{Q}{\Delta t} = \frac{mL_f}{\Delta t}$$
$$10 = \frac{0.05L_f}{180} \rightarrow L_f = 1701000 \frac{J}{kg}$$

۰۹۹۳۵۷۵۷۳۳۶

تمرین ۲۲

در چاله ی کوچکی ۱ kg آب ۰°C قرار دارد. اگر بر اثر تبخیر سطحی قسمتی از آب تبخیر شود و بقیه ی آن یخ ببندد، جرم آب یخ زده چقدر می شود؟

$$m_1 + m_2 = 1$$

$$Q_1 + Q_2 = 0$$

$$m_1 \times 334000 - m_2 \times 2490000 = 0 \rightarrow m_1 = 0.145 m_2$$

$$\frac{0.145 m_2}{m_1 + m_2} = 1 \rightarrow m_2 \approx 0.12 \text{ kg}$$

$$m_1 = 0.188 \text{ kg}$$

تمرین ۲۳

در گروهی از جانوران خونگرم و انسان، تبخیر عرق بدن، یکی از راه های مهم تنظیم دمای بدن است.

الف) چه مقدار آب تبخیر شود تا دمای بدن شخصی به جرم ۵۰ kg به اندازه ی ۱۰۰°C کاهش

یابد؟ گرمای نهان تبخیر آب در دمای بدن (۳۷°C) برابر $2.42 \times 10^6 \frac{J}{kg}$ و گرمای ویژه ی بدن در حدود

$3480 \frac{J}{kg \cdot K}$ است.

$$mC\Delta\theta + mL_v = 0$$

$$50 \times 3480 \times (-100) + m \times 2.42 \times 10^6 = 0 \rightarrow m = 0.0719 \text{ kg} = 71.9 \text{ g}$$

ب) حجم آبی که شخص باید برای جبران آب تبخیر شده بنوشد چقدر است؟

$$\rho = \frac{m}{V} \rightarrow 1000 = \frac{0.0719}{V} \rightarrow V = 71.9 \times 10^{-6} \text{ m}^3$$